

Arbeidsinspectie controleert schildersbranche op oplosmiddelen

Bedrijfstak scherp krijgen én houden

→ Arno Hagemans

“Zet nu niet je neus aan die fles, maar ruik eerst aan de dop. Misschien zit er wel ammoniak in die fles!” Dit is een van de vele handige tips die inspecteurs van de Arbeidsinspectie half januari krijgen, tijdens een landelijke bijeenkomst in opleidingscentrum Savantis in Rosmalen. Daar volgen inspecteurs een ‘bijspijkerkursus’ van experts over verfsoorten, oplosmiddelen en het herkennen van diverse praktijksituaties. Aanleiding: de Arbeidsinspectie controleert tot 23 mei 2008 1.067 werkplekken van schilders in het land.

Hoofddoelstelling van het inspectieproject is het gebruik van verf met gevaarlijke stoffen in binnensituaties terugdringen. Gebruik van verf met oplosmiddel in binnensituaties is schadelijk voor de gezondheid. Daarin zitten producten als terpentijn en thinner. Schilders die er veel van binnenkrijgen via ademhaling of door de huid, lopen kans op beschadiging van het zenuwstelsel (ook wel Organisch Psycho Syndroom, OPS, genoemd). Symptomen zijn gebrek aan eetlust, vergeetachtigheid, hoofdpijn, slapeloosheid. Daarnaast controleert de Inspectie extra op valgevaar,

‘Er is een algehele cultuuromslag in de schildersbranche gekomen’

deugdelijk materieel en werken op hoogte. Het controleren is nog steeds hard nodig, vindt de Inspectie. In 2003 en 2004 is er in de schildersbranche ook al een inspectieproject ‘Vervangingsregeling OPS’ uitgevoerd bij schilders, glaszetters en parketlegbedrijven. De resultaten geven aan, dat de problematiek met VOS (Vluchtige Organische Stoffen) nog steeds aanwezig is. Tijdens de 659 inspecties zijn toen bij 157 bezoeken 225 overtredingen geconstateerd.

Leerpunt

Bij de bijeenkomst van de Inspectie in Rosmalen zijn

ook vertegenwoordigers van de vakbonden en werkgevers aanwezig. Lex Raadgever, sectorbestuurder CNV Schilders, benadrukt de ruim tachtig aanwezigen dat het CNV volledig achter het inspectieproject staat. “Het is belangrijk om de bedrijfstak scherp te krijgen en te houden. Bovendien biedt het project leerpunten over hoe een duurzaam hoger niveau van de arbeids-

Bijspijkerkursus voor inspecteurs van de Arbeidsinspectie, ter voorbereiding op inspecties in de schildersbranche op gevaarlijke stoffen en werken op hoogte.

omstandigheden in de schildersbranche kan worden bereikt.”

Raadgever grijpt in zijn toespraak kort terug op de invoering van de vervangingsplicht. Sinds 1 januari 2000 is het gebruik van oplosmiddelrijke verven voor binnenschilderwerk verboden. De vervangingsplicht is volgens Raadgever een voorbeeld waarbij werknemers en werkgevers op een goede manier hebben samengewerkt.

“Over de invoering van de vervangingsplicht is destijds een hoop gesteggeld. De kwaliteit van watergedragen verf zou minder zijn en moeilijker om mee te werken.

Vaak werd de afweging gemaakt tussen vaktrots (kwaliteit) enerzijds tegenover gezondheid anderzijds.” Gelukkig is dit achterhaald, weet Raadgever. Want de kwaliteit van watergedragen verf is met de jaren aanzienlijk verbeterd en er is een algehele cultuuromslag gekomen in de schildersbranche.

Scepsis over watergedragen verf

Toch bestaat er in de sector nog steeds scepsis over watergedragen verf. Deze zou ‘minder mooi’ zijn en er zou ‘moeilijker mee te werken’ zijn. Vooral kleine bedrijven zijn volgens de vakbonden niet altijd meegegroeid met alle nieuwe mogelijkheden. “Maar, hoe bereik je die kleine bedrijven? Hoe controleer je particuliere opdrachtgevers?”

Carin Benders, landelijk projectleider Bouw van de Arbeidsinspectie, haakt hierop in. “Kleine bedrijven en met name zzp’ers (zelfstandigen zonder personeel) hebben geen vestiging, nou ja, de keuken of huiskamer. Je moet die mensen de dag tevoren gewoon bellen en vertellen dat je morgen langskomt om te controleren.”

Alle bedrijven hebben in januari een brief ontvangen, vertelt Benders, waarin de doelstelling en de onderwerpen van de bezoeken van het inspectieproject zijn beschreven. De inspecties zelf worden niet aangekondigd bij de individuele bedrijven.

Na het openingsprogramma, de toespraken van de Inspectie, bonden en werkgevers, beginnen de inspecteurs aan het middagprogramma. Daarbij worden ze geconfronteerd met uiteenlopende praktijksituaties: het spuiten van verfproducten, het herkennen van verschillende verfsoorten en het herkennen van de verschillende praktijksituaties. Zo ook over het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen, laddergebruik en het opstellen van steigers. De inspecteurs worden door experts uitgebreid bijgepraat. Voor veel inspecteurs is het ge-

‘Het gaat om vaktrots enerzijds en gezondheid anderzijds’

sneden koek, maar voor een aantal gaat er toch een nieuwe wereld open.

Het ‘nieuwe inspecteren’

De inspecties worden in het kader van ‘het nieuwe inspecteren’ uitgevoerd. Dat is een meer sectorgerichte benadering, gecombineerd met meer maatwerk in de bedrijven wat betreft de inzet van handhaving-instrumenten. ‘Hard waar het moet, zacht waar het kan’. Dit betekent dat de inspecteur niet alleen de geconstateerde tekortkomingen als uitgangspunt neemt, maar deze afzet tegen de context: de ernst en omvang van het risico, de arbogeschiedenis van het bedrijf en de bereidwilligheid en kunde van de werkgever. Bij direct beboetbare feiten treedt de Inspectie direct handhavend op. Het nieuwe inspecteren betekent meer maatwerk en minder administratie voor bedrijven. Ook wordt een pilot uitgevoerd voor het gebruik van de last-onder-dwangsom, voor situaties waarin binnen het gebruik van verboden verf wordt geconstateerd, maar de werkgever weigert andere verf te gebruiken.

Naast inspecties op genoemde onderwerpen wordt tijdens het inspectieproject ook middels een monitor informatie verzameld over hoe de sector in de komende jaren moet worden benaderd.

De schildersbranche

De hoofdfunctie van de schildersbranche is onderhouds- of nieuwbouwschilderwerk aan woningen en gebouwen. Daarnaast kent de branche sloop-, metaalconserveeringsbedrijven, jachtschilders, decoratie- en restauratieschilders.

De schilderssector omvat werknemers, zzp’ers, uitzendkrachten en buitenlandse arbeidskrachten. Het aantal werknemers dat in de bedrijfstak werkt, bedroeg in 2006 ongeveer 28.000. Zij vallen onder de cao voor het schilders-, afwerkings- en glaszetbedrijf. Een deel van de werknemers (niet gerekend tot de 28.000) valt vanwege de hoofdactiviteit van de bedrijven onder een andere cao, bijvoorbeeld de Metaalnijverheid.